# CHỮA ĐỀ THI THỬ: KỲ THI ĐGNL ĐHSP HÀ NỘI – ĐỀ SỐ 3 (CÓ VIDEO CHỮA)

## MÔN: NGỮ VĂN 12

## GIÁO VIÊN: NGÔ THU THỦY

### MỤC TIÊU

- ✓ *Làm quen với cấu trúc đề thi ĐGNL ĐHSP Hà Nội.*
- ✓ *Vận dụng kiến thức đã học để giải quyết các dạng bài.*
- ✓ *Ôn tập lại kiến thức đã được học*

**Phần I.** *Thí sinh trả lời từ câu 1 đến câu 10. Đối với mỗi câu, thi sinh chỉ chọn một phương án.*

**I.1** (786895) ***Dựa vào thông tin dưới đây để trả lời các câu từ 1 đến 5***

VĂN BẢN 1

"Năm 1968, tại tiểu bang Nevada nước Mỹ, có một cô bé 3 tuổi tên là Edith. Một hôm cô bé chỉ vào chữ cái đầu tiên của chữ "OPEN" trên chiếc hộp đựng quà trong nhà mình, và nói với mẹ rằng đó là chữ "O". Mẹ của cô bé rất ngạc nhiên và hỏi vì sao mà cô bé lại biết được đó là chữ "O". Edith nói với mẹ là cô giáo ở trường dạy…Bà mẹ đã ngay lập tức viết một lá đơn khởi kiện trường mầm non nơi con bà học với lí do: đã tước đi khả năng tưởng tượng của Edith. Bởi vì khi chưa biết chữ "O", con gái bà có thể nói "O" là mặt trời, là quả táo, là quả trứng gà… Nhưng sau khi trường mẫu giáo dạy cô bé nhận biết đó là chữ "O", Edith đã bị mất khả năng tưởng tượng này...

Ba tháng sau, trường mầm non thua kiện. Bởi vì toàn bộ thẩm phán viên của đoàn thẩm phán, đều bị câu chuyện mà bà kể khi bà biện hộ làm cho xúc động. Đó là câu chuyện về hai con thiên nga.

Bà mẹ này nói: "Tôi đã từng đến một số đất nước Đông phương du lịch, một lần tôi ở trong một công viên, nhìn thấy hai con thiên nga, một con bị cắt bỏ một cánh bên trái được thả ở một cái hồ lớn; con kia thì còn nguyên vẹn không bị gì, được thả ở cái hồ nhỏ. Nhân viên quản lý ở đó nói rằng, như thế là để cho hai con thiên nga này không bay đi mất, con thiên nga bị mất một cánh bên trái không thể bay vì không giữ được thăng bằng, còn con kia vì thả ở hồ nhỏ nên không có đủ không gian để lấy đà bay…Tôi cảm thấy con gái tôi giống như con thiên nga ở trong nhà trẻ. Họ đã cắt đứt một cánh tưởng tượng của Edith, đã nhốt con bé trong cái ao nhỏ chỉ có 26 chữ cái quá sớm…"

(Trích *Con nghĩ đi, mẹ không biết!* Thu Hà, NXB Văn học, 2016, tr.66,67)

**Câu 1:** Cô bé Edith học chữ "O" từ đâu?

**A.** Từ mẹ của cô bé
**B.** Từ cô giáo ở trường mẫu giáo
**C.** Từ những người bạn trong lớp
**D.** Từ sách vở ở nhà

**Câu 2:** Tại sao bà mẹ quyết định khởi kiện trường mẫu giáo?

**A.** Trường không dạy Edith đầy đủ các chữ cái gồm 26 chữ theo chương trình.
**B.** Trường dạy Edith nhận diện chữ cái quá sớm, làm mất khả năng tưởng tượng.
**C.** Trường không giải thích đúng cách về 26 chữ chữ cái cho các học sinh.

**D.** Trường không có chương trình dạy kiến thức cho trẻ em theo độ tuổi.

**Câu 3:** Mối liên hệ giữa câu chuyện về con thiên nga và việc học chữ cái của Edith là gì?

**A.** Cả hai câu chuyện đều thể hiện sự hạn chế phát triển tự do và sáng tạo.

**B.** Cả con thiên nga và Edith đều không thể bay tự do do những yếu tố bên ngoài.

**C.** Câu chuyện con thiên nga chỉ là phép so sánh đơn thuần, không liên quan đến việc học chữ cái.

**D.** Con thiên nga biểu trưng cho sự tự do, còn Edith là hình mẫu của sự phát triển kiến thức có giới hạn.

**Câu 4:** Tại sao bà mẹ lại cho rằng việc dạy nhận diện chữ cái quá sớm là "tước đi khả năng tưởng tượng" của Edith?

**A.** Vì bà cho rằng việc học chữ cái quá sớm khiến Edith không còn tự do tưởng tượng.

**B.** Vì bà cho rằng trẻ em cần tập trung học chữ cái trước khi phát triển khả năng sáng tạo.

**C.** Vì bà cho rằng tưởng tượng không quan trọng bằng việc học chữ cái sớm.

**D.** Vì bà nghĩ rằng việc nhận diện chữ cái sẽ làm giảm khả năng học các môn học khác.

**Câu 5:** Câu chuyện về Edith và con thiên nga phản ánh quan điểm giáo dục của bà mẹ như thế nào?

**A.** Bà mẹ cho rằng giáo dục cần phát triển sáng tạo tự do trong mỗi đứa trẻ.

**B.** Bà mẹ cho rằng trẻ em cần được học những kiến thức cụ thể trước khi phát triển sáng tạo.

**C.** Bà mẹ cho rằng giáo dục không nên giới hạn khả năng tưởng tượng của trẻ em.

**D.** Bà mẹ cho rằng chỉ cần dạy trẻ những kiến thức cơ bản là đủ để trưởng thành.

**I.2. ID: (786901)**

***Dựa vào thông tin dưới đây để trả lời các câu từ 6 đến 10***

VĂN BẢN 2

Theo một số nghiên cứu của các tác giả như Arora và cộng sự 2019; Chillakuri, 2020; Desjardins, 2019; Dimmock, 2019; Dwivedula và cộng sự (2019) chúng ta có thể tổng hợp nhìn vào bức tranh đặc điểm tâm lý của Gen Z với 9 điểm đặc trưng như sau:

Thứ nhất, GenZ sinh ra trong nền kinh tế thị trường, khi khoảng cách bất bình đẳng về thu nhập ngày càng lớn nên họ luôn có động lực về kinh tế, quan tâm lớn đến tư duy tài chính từ khi còn nhỏ. GenZ thực dụng và thực tế hơn, tham gia kiếm tiền sớm hơn. Họ không còn quá coi trọng học đại học so với thế hệ trước đây. Hình tượng về một con người thành đạt và giỏi giang luôn là hình ảnh giàu sang. GenZ hiện bị ảnh hưởng và định hướng lớn bởi tinh thần doanh nhân khởi nghiệp, họ có mong muốn trở thành doanh nhân, cho rằng làm giàu là vinh quang. Chính vì vậy, dự báo là Gen Z có nhu cầu tìm đọc các tài liệu liên quan đến tư duy tài chính từ sớm hơn.

Thứ hai, với thế hệ Gen Z, tỉ lệ sinh ít hơn, nhiều gia đình chỉ có một con, cấu trúc gia đình trở nên gãy vỡ - cha mẹ bận việc, không có thời gian quan tâm con; sân chơi vật lý bị thu hẹp – ích kỷ hơn, ít gắn bó với cha mẹ và ít coi trọng giá trị gia đình. Vì vậy, GenZ là những tôn sùng chủ nghĩa cá nhân hơn, thích thể hiện cá tính bản sắc độc đáo của bản thân. Họ tự lập tự chủ nhiều hơn, nhưng sống cũng hiện sinh hơn, sống tập trung vào hiện tại.

Thứ ba, thế hệ GenZ sinh ra vốn đã là công dân số, họ thoải mái kết nối trên các nền tảng mạng xã hội (MXH) – nghiện MXH nhiều hơn, gặp nhiều rủi ro trên MXH cũng nhiều hơn. Ngoài giờ học, điện thoại/ipad là thứ đồ chơi công nghệ phổ biến và gần gũi nhất. Nhiều người cho rằng giới trẻ hiện tương tác 3-4 màn hình cùng lúc. Vì vậy GenZ tiếp cận và tiêu thụ thông tin nhanh và nhiều hơn (tuy nhiên việc xử lý thông tin cũng vì vậy mà được dành ít thời gian hơn). Thói quen làm việc đa nhiệm, và tốc độ dẫn đến văn hóa đọc lướt tăng, đọc nghiền ngẫm đi xuống. Kỹ năng viết ngày càng kém vì đã quen với việc gõ bàn phím trên mạng.

Bộ phận lớn GenZ chưa ý thức về bảo mật thông tin, sẵn sàng chia sẻ thông tin khắp các nền tảng MXH, sẵn sàng đánh đổi rủi ro thông tin lấy những phần thưởng ảo trên mạng. Vì vậy nên có thể Gen Z thích đọc các tài liệu số hơn là các tài liệu giấy truyền thống.

Việc đọc bây giờ giới trẻ không thích đọc chữ mà đọc biểu tượng và hình ảnh, không thích đọc bằng mắt mà nghe bằng tai sách nói.

Thứ tư, phụ huynh của GenZ chủ yếu là Gen X với nhiều người được hấp thụ nền văn hóa phương Tây và tạo nên một tầng lớp trung lưu mới... Gen X đầu tư rất nhiều vào giáo dục cho con cái (gen Z). Có những thống kê cho thấy họ thậm chí dành 70-80% tiền tiết kiệm cho giáo dục của con cái, xu hướng tìm kiếm giáo dục chất lượng nhưng không tin nhiều vào giáo dục nội địa. Họ tìm đọc các lý thuyết và tài liệu nước ngoài.

Bản thân GenZ bây giờ cũng không còn thích học hàn lâm nữa mà học theo kiểu "cầm tay chỉ việc" (on job training)... Nên gen Z thích đọc về các kỹ năng cụ thể, hướng dẫn để làm việc được luôn, kiếm tiền được ngay như học các thủ thuật, các mẹo, học kỹ năng nghề dịch vụ, làm đẹp...

(PGS.TS Trần Thành Nam - Trường Đại học Giáo dục, ĐH Quốc gia Hà Nội)

**Câu 6:** Theo văn bản, Gen Z sinh ra trong điều kiện nào?

**A.** Trong một nền kinh tế ổn định và ít bất bình đẳng thu nhập.

**B.** Trong nền kinh tế thị trường với khoảng cách bất bình đẳng thu nhập lớn.

**C.** Trong nền kinh tế nông thôn, ít tiếp xúc với công nghệ.

**D.** Trong nền kinh tế công nghiệp, với thu nhập đồng đều.

**Câu 7:** Gen Z có xu hướng sống như thế nào?

**A.** Sống phụ thuộc vào gia đình và ít thể hiện cá tính.

**B.** Sống hòa nhập và tuân thủ các giá trị truyền thống gia đình

**C.** Sống độc lập, thể hiện cá tính và chủ nghĩa cá nhân.

**D.** Sống theo kiểu tập thể và ít quan tâm đến bản thân.

**Câu 8:** Vì sao Gen Z lại có xu hướng tham gia kiếm tiền sớm và quan tâm đến tư duy tài chính?

**A.** Vì họ không thích học đại học và muốn tự kiếm sống.

**B.** Vì họ sinh ra trong nền kinh tế thị trường với khoảng cách thu nhập lớn.

**C.** Vì họ không quan tâm đến tài chính và chỉ muốn theo đuổi đam mê.

**D.** Vì họ chỉ quan tâm đến các giá trị gia đình và giáo dục.

**Câu 9:** Dữ liệu trong văn bản trên được trình bày như thế nào?

**A.** Tổ chức theo trình tự thời gian.

**B.** Tổ chức theo tầm quan trọng của vấn đề.

**C.** Tổ chức theo quan hệ so sánh. **D.** Tổ chức theo trật tự nhân quả.

**Câu 10:** Mục đích của tác giả khi viết văn bản trên là gì?

**A.** Thuyết phục gen Z hãy sống hoà nhập, tuân thủ các giá trị truyền thống gia đình.

**B.** Giải thích vì sao gen Z lại khác gen X.

**C.** Cung cấp thông tin về con người, sở trường, sở đoản của thế hệ gen Z.

**D.** Cung cấp thông tin về tính cách, xu hướng, ưu điểm, hạn chế của thế hệ gen Z.

**Phần II.** *Viết đoạn văn nghị luận xã hội*

**Câu 1:** (ID: 788601 – VD) Trong cuộc sống, ai cũng có ước mơ của riêng mình, nhưng không phải ai cũng biết cách biến ước mơ thành hiện thực. Bàn về vấn đề này, Jim Rohn khẳng định: "Chìa khóa để biến ước mơ thành hiện thực chính là hành động." Từ câu nói trên, anh/ chị hãy viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) trình bày quan điểm của mình về tầm quan trọng của việc "hành động để thực hiện ước mơ".

**Phần III.** *Viết bài nghị luận văn học.*

**Câu 2:** (ID: 788602 - VD) Hãy viết bài văn (khoảng 600 chữ) phân tích đoạn thơ sau:

*"Mùa xuân, là mùa xuân đấy*
*Thả chim, cỏ nội hương đồng*
*Đàn trâu bụng tròn qua ngõ*
*Gõ sừng lên mảnh trăng cong*

*Có gì xôn xao đằm thắm*
*Bao nhiêu trông đợi chóng chầy*
*Đàn em tóc dài mười tám*
*Thương người ra lính hôm mai"*

(Trích *Miền quê* - Nguồn: *Thơ Nguyễn Khoa Điềm*)

***Chú thích:***

(1) Nguyễn Khoa Điềm sinh năm 1943, tại thôn Ưu Điềm, xã Phong Hoà, huyện Phong Điền, tỉnh Thừa Thiên-Huế. Nguyễn Khoa Điềm thuộc thế hệ các nhà thơ thời kì chống Mĩ cứu nước. Ông thường lấy chất liệu từ nền văn hoá văn học dân gian và cảm hứng từ con người, quê hương, tinh thần chiến đấu của người lính trong những năm chiến tranh chống Mĩ ác liệt…Thơ ông hấp dẫn bởi sự kết hợp giữa cảm xúc nồng nàn và suy tư sâu lắng của người trí thức về đất nước và con người Việt Nam. Năm 2000 ông được nhận Giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật.

(2)"Miền quê" là một trong những tác phẩm tiêu biểu cho phong cách thơ Nguyễn Khoa Điềm, được in trong tập "Thơ Nguyễn Khoa Điềm", tuyển tập 40 năm do tác giả chọn, xuất bản năm 2012.

## HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

## THỰC HIỆN: GIÁO VIÊN NGÔ THU THUỶ

**Phần I.** *Thí sinh trả lời từ câu 1 đến câu 10. Đối với mỗi câu, thi sinh chỉ chọn một phương án.*

**I.1. Trả lời các câu hỏi từ 1 đến 5**

**Câu 1 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung đoạn trích.

**Cách giải:**

Theo đoạn trích, cô bé Edith học cữ "O" từ cô giáo ở trường mẫu giáo.

**Đáp án: B**

**Câu 2 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung đoạn trích

**Cách giải:**

*Bà mẹ đã ngay lập tức viết một lá đơn khởi kiện trường mầm non nơi con bà học với lí do: đã tước đi khả năng tưởng tượng của Edith.*

=> Bà mẹ quyết định khởi kiện trường mẫu giáo vì trường dạy Edith nhận diện chữ cái quá sớm, làm mất khả năng tưởng tượng.

**Đáp án: B**

**Câu 3 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung đoạn trích.

**Cách giải:**

Cả câu chuyện con thiên nga và việc học chữ cái của Edith đều thể hiện sự hạn chế phát triển tự do và sáng tạo.

**Đáp án: A**

**Câu 4 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung đoạn trích.

**Cách giải:**

Bà mẹ cho rằng việc dạy nhận diện chữ cái quá sớm là "tước đi khả năng tưởng tượng" của Edith là bởi khi chưa biết chữ "O", con gái bà có thể nói "O" là mặt trời, là quả táo, là quả trứng gà… Nhưng sau khi trường mẫu giáo dạy cô bé nhận biết đó là chữ "O", Edith đã bị mất khả năng tưởng tượng này...

=> Bà mẹ cho rằng việc dạy nhận diện chữ cái quá sớm là "tước đi khả năng tưởng tượng" của Edith vì bà cho rằng việc học chữ cái quá sớm khiến Edith không còn tự do tưởng tượng.

**Đáp án: A**

**Câu 5 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung văn bản.

**Cách giải:**

Quan điểm giáo dục của bà mẹ thể hiện thông qua hai câu chuyện: Bà mẹ cho rằng giáo dục không nên giới hạn khả năng tưởng tượng của trẻ em.

**Đáp án: C**

**I.2. Trả lời các câu hỏi từ 6 đến 10**

**Câu 6 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung đoạn trích.

**Cách giải:**

Theo văn bản, Gen Z sinh ra trong nền kinh tế thị trường với khoảng cách bất bình đẳng thu nhập lớn.

**Đáp án: B**

**Câu 7 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung đoạn trích

**Cách giải:**

GenZ là những tôn sùng chủ nghĩa cá nhân hơn, thích thể hiện cá tính bản sắc độc đáo của bản thân. Họ tự lập tự chủ nhiều hơn, nhưng sống cũng hiện sinh hơn, sống tập trung vào hiện tại.

=> Gen Z có xu hướng sống độc lập, thể hiện cá tính và chủ nghĩa cá nhân.

**Đáp án: C**

**Câu 8 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung đoạn trích.

**Cách giải:**

GenZ sinh ra trong nền kinh tế thị trường, khi khoảng cách bất bình đẳng về thu nhập ngày càng lớn nên họ luôn có động lực về kinh tế, quan tâm lớn đến tư duy tài chính từ khi còn nhỏ. GenZ thực dụng và thực tế hơn, tham gia kiếm tiền sớm hơn.

=> Gen Z có xu hướng tham gia kiếm tiền sớm và quan tâm đến tư duy tài chính vì họ sinh ra trong nền kinh tế thị trường với khoảng cách thu nhập lớn.

**Đáp án: B**

**Câu 9 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung đoạn trích.

**Cách giải:**

Dữ kiệu trong văn bản được tổ chức theo tầm quan trọng của vấn đề.

**Đáp án: B**

**Câu 10 (TH):**

**Phương pháp:** Căn cứ vào nội dung văn bản.

**Cách giải:**

Mục đích của tác giả khi viết văn bản trên là cung cấp thông tin về tính cách, xu hướng, ưu điểm, hạn chế của thế hệ gen Z

**Đáp án: D**

**Phần II.** *Viết đoạn văn nghị luận xã hội*

**Câu 1:**

**Phương pháp:**

Vận dụng kiến thức và kĩ năng viết nghị luận xã hội

**Cách giải:**

*** Gợi ý:**

- LĐ1: Giải thích câu nói:

+ Ước mơ là những mục tiêu, mong muốn, khát vọng tốt đẹp, chính đáng mà người ta hướng tới.

+ "Hành động" ở đây muốn nói đến những việc làm thiết thực, những nỗ lực để đạt được mục tiêu mà mình đề ra.

=> Ý cả câu nói của Jim Rohn muốn khuyên chúng ta đã dám ước mơ thì phải kiên trì, cố gắng và có những hành động thực tế để biến ước mơ trở thành hiện thực.

- LĐ2: Ý nghĩa của việc hành động để biến ước mơ thành hiện thực:

+ Ước mơ có vai trò vô cùng quan trong quyết định thành công.

+ Ước mơ dẫn đường, chỉ lối cho con người như câu nói của Samuel Johnson: "Ước mơ giống như những vì sao, ta có thể không bao giờ chạm tay vào được, nhưng nếu đi theo chúng, chúng sẽ dẫn ta đến vận mệnh của mình." Nó định hướng, tiếp thêm nghị lực và sự quyết tâm cho con người đạt được mục tiêu của cuộc đời.

+ Nếu chinh phục được ước mơ của mình, bạn cũng đã chứng tỏ được năng lực của bản thân và được mọi người thừa nhận, tôn trọng và yêu quý.

+ Dẫn chứng: Trước khi trở thành giám đốc điều hành của Apple, Steve Jobs đã từng bị Apple sa thải sau hơn chục năm. Nhưng với niềm đam mê công nghệ, ông đã không nản lòng mà tiếp tục xây dựng sự nghiệp, thực hiện ước mơ của mình. Và không phụ sự cố gắng, Steve Jobs đã đạt được những sáng tạo đột phá và thành công.

+ "Kẻ khốn cùng nhất trên đời này không phải là người không có một đồng xu dính túi, mà là kẻ không có nổi một ước mơ." (Khuyết danh)

+ Ngược lại, nếu không có ước mơ, bạn sẽ mất phương hướng, không có mục đích sống và sẽ rất dễ mắc sai lầm, sống một cuộc đời vô nghĩa, nhàm chán. Trong khi xã hội ngày càng phát triển, bạn sẽ bị tụt hậu và bị đẩy lùi phía sau.

- LĐ3: Bài học nhận thức, hành động:

+ Ta cần suy nghĩ thấu đáo, xác định đúng đắn ước mơ và mục tiêu của mình. Sau đó, hãy tự nhìn nhận và đánh giá điểm mạnh và điểm yếu của bản thân.

+ Cuối cùng, cần lập một kế hoạch rõ ràng và chi tiết để từng bước chạm tay đến mục đích cuối cùng. "

+ Luôn giữ vững ý chí, quyết tâm trên cuộc hành trình hiện thực hóa ước mơ. Hãy nghĩ đến phút giây hạnh phúc, những trái ngọt mà chúng ta sẽ nhận được khi về đích và đừng vội vàng từ bỏ nó.

**Câu 2:**

**Phương pháp:** Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học về cách viết bài nghị luận văn học

**Cách giải:**

*(1) Giới thiệu tác giả, khái quát đoạn thơ*

- Nguyễn Khoa Điềm là một trong những nhà thơ tiêu biểu của nền văn học Việt Nam hiện đại, đặc biệt gắn liền với những tác phẩm mang đậm chất trữ tình, sâu sắc và thể hiện sự gắn bó với quê hương, đất nước. Một trong những tác phẩm nổi bật của ông là bài thơ "Miền quê", nơi tác giả đã khắc họa bức tranh thiên nhiên mùa xuân tươi đẹp, đồng thời gửi gắm những suy tư về tình cảm gia đình, quê hương và nỗi niềm chia ly trong bối cảnh đất nước đang trong thời kỳ chiến tranh. Đoạn thơ sau đây là một ví dụ điển hình cho sự kết hợp hài hòa giữa thiên nhiên và tâm hồn con người:

*"Mùa xuân, là mùa xuân đấy*
*Thả chim, cỏ nội hương đồng*
*Đàn trâu bụng tròn qua ngõ*
*Gõ sừng lên mảnh trăng cong*

*Có gì xôn xao đằm thắm*
*Bao nhiêu trông đợi chóng chầy*
*Đàn em tóc dài mười tám*
*Thương người ra lính hôm mai"*

*(2) Phân tích nội dung (tình cảm, cảm xúc, ... của nhân vật trữ tình).*

- Bức tranh mùa xuân đẹp:

+ Đoạn thơ khắc họa một bức tranh mùa xuân thôn quê vừa tươi mới, vừa đầy cảm xúc. Mở đầu, tác giả khẳng định "Mùa xuân, là mùa xuân đấy" như một lời tuyên ngôn về sự hiện diện và vẻ đẹp của mùa xuân trong lòng người. Câu thơ này không chỉ mang tính khẳng định mà còn đầy cảm xúc, như một sự hồi hộp, xôn xao trước sự giao thoa của mùa xuân với mọi người. Đây là một sự thể hiện tình yêu quê hương, sự trân trọng những giá trị đậm đà của đất đai, của thiên nhiên.

+ Bức tranh thiên nhiên trong đoạn thơ rất sinh động và gần gũi: "Thả chim, cỏ nội hương đồng", "Đàn trâu bụng tròn qua ngõ" gợi lên không gian bao la, rộng lớn của một miền quê thanh bình. Những cánh chim bay lượn, cỏ non xanh mướt, trâu ra đồng đều là những hình ảnh quen thuộc trong nền văn hóa nông thôn Việt Nam. Tuy nhiên, chúng không chỉ đơn thuần là sự miêu tả mà còn là những biểu tượng của sự tươi mới, của sức sống và sự hồi sinh của thiên nhiên mỗi độ xuân về.

+ Hình ảnh "mảnh trăng cong" cũng rất đặc sắc. Trăng không tròn đầy, mà lại cong vút, khiến người đọc liên tưởng đến một sự không trọn vẹn, một sự thiếu thốn nào đó. Có thể đây là hình ảnh tượng trưng cho sự chia ly, sự xa cách của những người thân yêu.

- Cảm xúc của nhân vật trữ tình không chỉ hướng về thiên nhiên mà còn có sự trăn trở về những số phận con người, đặc biệt là sự chia ly. Khi nhắc đến "Đàn em tóc dài mười tám", tác giả không chỉ mô tả vẻ đẹp của tuổi trẻ mà còn thể hiện nỗi đau của người ở lại, đặc biệt là tình cảm dành cho người sẽ phải ra đi. Câu thơ "Thương người ra lính hôm mai" là một tiếng thở dài đầy xót xa. Tình yêu quê hương, đất nước, và tình cảm gia đình được thể hiện qua nỗi nhớ, nỗi lo lắng khi phải chia tay với những người thân yêu bước vào cuộc chiến tranh. Qua đó, tác giả đã khéo léo khắc họa một nỗi niềm vừa đau buồn, vừa ấm áp.

*(3) Phân tích nghệ thuật thể hiện trong đoạn thơ*

- Thể thơ: Đoạn thơ được viết theo thể thơ tự do, không bị gò bó bởi cấu trúc hay số lượng âm tiết, nhịp điệu. Điều này giúp tác giả tự do bộc lộ cảm xúc, làm cho dòng cảm xúc của nhân vật trữ tình được trôi chảy, tự nhiên và chân thực hơn. Thể thơ tự do cũng thể hiện sự gần gũi, dễ tiếp cận với người đọc.
- Cấu tứ, mạch cảm xúc: Cấu tứ của đoạn thơ được xây dựng từ những hình ảnh quen thuộc của mùa xuân như chim, cỏ, trâu, trăng, nhưng sau đó chuyển hướng sang cảm xúc của người ở lại khi phải chia tay những người thân yêu chuẩn bị ra đi. Mạch cảm xúc từ vui tươi, náo nức đến trầm lắng, xót xa, thể hiện rõ sự đối lập giữa thiên nhiên tươi đẹp và nỗi niềm chia ly trong lòng người. Cảm xúc được phát triển từ sự xôn xao, đầm thắm của mùa xuân đến sự lo lắng, thương cảm khi nghĩ đến những người thân chuẩn bị lên đường.
- Ngôn từ: Ngôn ngữ trong đoạn thơ rất bình dị, giản dị nhưng lại rất tinh tế, gợi cảm. Câu thơ "Thả chim, cỏ nội hương đồng" không chỉ là sự mô tả về thiên nhiên mà còn là lời khẳng định về sự thanh bình, yên ả của quê hương. Các từ ngữ như “xôn xao đầm thắm”, “thương người ra lính” thể hiện rất rõ tình cảm của nhân vật trữ tình: yêu thương, lo lắng, và tiếc nuối.
- Hình ảnh: Những hình ảnh thiên nhiên như “chim”, “cỏ nội”, “trâu bụng tròn” không chỉ mang tính miêu tả mà còn là những hình ảnh ẩn dụ cho sự sống, sự hồi sinh và sự nối tiếp của thế hệ. “Mảnh trăng cong” là hình ảnh đẹp, tượng trưng cho sự yên bình, gắn bó với không gian thôn quê, nhưng cũng có thể là biểu tượng cho sự chia ly, vì trăng luôn khuyết, không trọn vẹn. Bên cạnh đó, hình ảnh “đàn em tóc dài mười tám” là hình ảnh của tuổi trẻ, của sự hồn nhiên, nhưng cũng chính là nỗi lo lắng khi những người trẻ chuẩn bị rời bỏ quê hương, lên đường nhập ngũ.

*(4) Đánh giá chung về nội dung và nghệ thuật của đoạn trích*

Đoạn thơ “Miền quê” của Nguyễn Khoa Điềm là một tác phẩm nghệ thuật hoàn hảo, kết hợp giữa thiên nhiên và con người, giữa những cảm xúc tươi đẹp và nỗi niềm chia ly, mất mát. Nội dung của đoạn thơ thể hiện tình cảm sâu sắc đối với thiên nhiên, quê hương và những người thân yêu. Nghệ thuật trong đoạn thơ rất tinh tế, với những hình ảnh đẹp, ngôn từ giản dị mà giàu ý nghĩa, khiến người đọc dễ dàng cảm nhận được thông điệp mà tác giả muốn gửi gắm.